

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Образотворче мистецтво	Рівень вищої освіти	2-й освітньо-науковий
Кафедра	Реставрації та експертизи творів мистецтва	Рік навчання	1
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	Вид дисципліни	Нормативна, з циклу професійної підготовки
Спеціальність	023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація	Семестри	2

МЕТОДИКА ОРГАНІЗАЦІЇ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ

Семестр 2 (весняний, 2-й семестр 1-го року магістратури 2022 р.)

Викладач	Жернокльов Костянтин Владиславович канд. хім. наук, доцент
E-mail	zhernokluov@ukr.net
Заняття	(II семестр за розкладом)
Консультації	(II семестр за розкладом)
Адреса	ауд. 408, поверх 4, корпус 3, вул. Мистецтв 11, Харків, 61002
Телефон	057 706-03-50 (кафедра РЕТМ)

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є листування електронною поштою або визначеним викладачем і погодженим із студентами месенджером. Зазвичай у визначеному месенджері створюється відповідна група, учасники групи мусять бути представлені своїм ім'ям та прізвищем. Умови листування: 1) в темі електронного листа слід зазначити назву дисципліни (скорочено — РЕТМ); 2) в тексті листа студент вказує своє ім'я та прізвище 3) прикріплені файли повинні мати ім'я, що узгоджується із їх змістом та подаватись у заздалегідь узгоджених форматах наприклад текстові у форматах txt, doc, docx, ogf, odt, ілюстрації — jpeg, pdf. Консультавання відбуваються на кафедрі РЕТМ у визначені дні та години.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовою вивчення дисципліни є опанування таких дисциплін як: «Спеціальна хімія», «Експертиза творів мистецтв», «Філософія», «Комп'ютерні технології», та наявність базових знань з математики загальноосвітньої школи.

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

1. Бондаренко І.В., Васіна О.В., Іваненко Т.О. Дизайнерська освіта: методика науково-дослідницької роботи студентів закладів вищої освіти : підручник. Харків : ХДАДМ, 2019. 156 с.
2. Білоусова Т.П., Маркітантов Ю.О. Основи наукових досліджень : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський держ. ун-т, 2004. 119 с.
3. Грабченко А.І., Федорович В.О., Геращенко Я.М. Методи наукових досліджень: навч. посібник. Х.: НТУ «ХПІ», 2009. 142 с.
4. Лудченко О. Основи наукових досліджень і патентознавство : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. Лудченко [та ін.]. - 4-те вид., переробл. і доповн. - К. : Ун-т "Україна", 2011. - 236 с
5. Папковская П.Я. Методология научного исследования : курс лекций. Минск : Информпресс, 2002 176 с.
6. Рекомендації щодо забезпечення принципів академічної доброчесності / Підкомісія ЗОЗ «Академічна доброчесність», Науково-методичної комісії з організаційно-методичного забезпечення вищої освіти. Київ : Міністерство освіти і науки України, 2016. 24 с.
7. Теорія і практика наукових досліджень / Н.О.Урсу, Б.М.Негода, В.І. Лашко: методичні вказівки до виконання курсових, дипломних та магістерських робіт для ВНЗ художніх та художньо-педагогічних спеціальностей. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський державний університет, 2004. – 34 с.
8. Шейко В.М., Кушнарченко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : підручник. 6-те вид., переробл. і доповн. — К. : Знання, 2008. 310 с.

Додаткові навчально-інформаційні матеріали надаються викладачем під час занять, а також у процесі електронного листування. Наголошується, що посилання на матеріали видань, включаючи назви книг, статей, авторів публікацій є обов'язковою умовою їх використання у навчальному процесі.

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Процес навчання поєднується із підготовкою кваліфікаційної роботи магістра. Необхідними є комп'ютерна техніка (ноутбук, планшет тощо) з можливістю виходу до мережі Інтернет. У процесі навчання використовуються програми для роботи із документами та базами даних з наборів Microsoft Office або , LibreOffice.

МЕТА Й ЗАВДАННЯ КУРСУ

Метою дисципліни «Методика організації науково-дослідної роботи» є формування світогляду студента, наукового підходу до професійної діяльності.

Завдання дисципліни полягають у послідовному вивченні основ методики проведення дослідницької роботи, ознайомлення із базовими прийомами і методами наукового дослідження, аналіз наукової складової у методах і методиках професійної роботи. Формування навичок роботи із науковою літературою: пошук і аналіз інформації. Формування у студента системи знань для здійснення науково-аналітичної роботи. Використання спеціальних знань у процесі підготовки кваліфікаційної роботи.

Компетентності магістра, що забезпечує дисципліна:

інтегральні компетентності

- Здатність розв'язувати складні задачі та проблеми у галузі реставрації.

загальні компетентності:

- Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності)
- . Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.

спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

- Здатність проводити діагностику стану збереженості мистецьких об'єктів, формулювати кінцеву мету реставраційного втручання у відповідності до вимог сучасної наукової реставрації.
- Здатність до використання сучасних інформаційно-комунікативних технологій під час проведення реставраційних досліджень.
- Здатність до організації та проведення науково-дослідної роботи у різних аспектах.

Результати навчання:

в когнітивній (пізнавальній) сфері:

- застосовувати методи наукових досліджень у процесі теоретичного і практичного аналізу; узагальнювати результати дослідження та впроваджувати їх у професійну діяльність.

у ціннісно-мотиваційній сфері:

- формувати проблему дослідження, висувати наукову гіпотезу; розробляти науково-обґрунтовані способи розв'язання фахової проблеми;
- системно мислити, планувати, здійснювати та контролювати основні етапи виконання дослідницької роботи.

у комунікативній сфері:

- формувати уміння вести науковий диспут, здатність аналізувати іншу точку зору;
- здатність до колективного вирішення проблеми дослідження, залучати до вирішення поставленої проблеми фахівців із відповідним досвідом.

ОПИС І СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Основна спрямованість дисципліни визначається необхідністю теоретичної підготовки фахівців у галузі реставрації. Теоретична складова дисципліни знайомить зі спеціальною термінологією та поняттями пізнавальної діяльності, з методами наукової роботи, основами проведення експериментальної дослідницької роботи, способами оцінювання результатів дослідження. Практична складова спрямована на формування навичок постановки наукової проблеми. Здійснення роботи із пошуку, аналізу і відбору інформації з обраної проблематики. Розробки і проведення експериментального дослідження. Опанування прийомів і способів обробки та інтерпретації результатів експерименту. Використання результатів дослідної роботи під час підготовки кваліфікаційної роботи.

Дисципліна вивчається протягом II семестру 1-го курсу (3 кредити ECTS, 90 навчальних годин, з них: лекції (30 годин), практичні заняття 15 годин), самостійна

робота (45 години). Структура дисципліни складається з 2-х модулів, що містять 6 тем. Вивчення курсу завершується складанням заліку.

весняний семестр: 90 годин: 30 — лекції, 15— практичні заняття, 45 — самостійні.

містить 2 модуля (2 змістових модуля, 6 тем, 8 практичних занять).

1 курс. 2 семестр

Модуль 1

Тема 1. Методологія, логіка наукового дослідження. Особливості наукового дослідження.

Наукове дослідження, суть і особливості. Логіка процесу наукового дослідження. Проблема, об'єкт, предмет дослідження, мета, завдання наукового дослідження. Основні етапи наукового дослідження.

Тема 2. Методи наукового дослідження.

Загальні методи і прийоми наукового пізнання: аналіз, синтез, абстрагування, ідеалізація, узагальнення, індукція, дедукція. Методи наукових досліджень. Методи емпіричного дослідження: спостереження, експеримент, порівняння. Методи теоретичного дослідження: формалізація, аксіоматичний підхід, гіпотетико-дедуктивний. Системний підхід. Моделювання.

Тема 3. Методика роботи з джерелами інформації.

Документальні джерела інформації. Інформаційно-бібліографічні ресурси. Бази даних. Патенти та патентний пошук. Аналіз джерел інформації. Робота з науковою літературою і інформаційно-бібліографічними ресурсами. Принципи академічної доброчесності.

Модуль 2

Тема 4. Особливості наукового дослідження в області реставрації та експертизи творів мистецтв.

Використання сучасних методів аналізу: рентген-флуоресцентний аналіз, Раман-спектрометрія, лазерно-іскрова спектрометрія. Особливості постановки та проведення експерименту з реставрації та експертизи творів мистецтв. Дотримання критеріїв науковості під час розробки власних методик дослідження та реставрації.

Тема 5. Експеримент, робота із експериментальними даними.

Вимірювання, одиниці вимірювання. Засоби вимірювання, похибки вимірювання. Експеримент. Однофакторний і багатофакторний експеримент. План дослідження, розробка та корегування плану дослідження. Робота із експериментальними даними, обробка даних, таблиці, графіки, діаграми.

Тема 6. Кваліфікаційна робота магістра як приклад наукової роботи.

Вимоги та особливості кваліфікаційної роботи магістра. Зміст основних етапів виконання кваліфікаційної роботи магістра. Структура і зміст тексту кваліфікаційної роботи магістра. Вимоги, щодо оформлення тексту наукової роботи. Підготовка до захисту та процедура захисту кваліфікаційної роботи магістра.

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Теми розкриваються шляхом проведення лекційних та практичних занять. Самостійна робота здобувача спрямована на закріплення практичних умінь і навичок та розширення обсягу лекційних тем. Зміст самостійної роботи складає пошук додаткової інформації та її аналіз, формулювання запитань з проблемних питань за темами дисципліни в контексті власної практичної професійної діяльності.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Формою контролю є залік. Для отримання заліку потрібно успішно пройти рубіжні етапи контролю у формі поточних і підсумкових, (модульних) перевірок успішності навчання та якості отриманих умінь і навичок.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Національна	Бали	ECTS	Диференціація А (внутрішня)	Національна	Бали	ECTS
відмінно	90–100	А	A++ 98–100	задовільно	64–74	D
			A+ 95–97		60–63	E
			A 90–94	незадовільно	35–59	FX
добре	82–89	В		незадовільно (повторне проходження)	0–34	F
	75–81	С				

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

Дисциплінарна та організаційна відповідальність. Організація та проведення занять з дисципліни проводяться відповідно до загальноприйнятих норми і правил поведінки Вищої школи. Викладач координує процес занять, а також сприяє створенню умова до сприятливої і відвертої дискусії з пошуку відповідей на поставлені проблемні питання. В разі необхідності викладач має право на поточне оновлення змісту навчальної дисципліни на основі останніх досягнень і сучасних практик у галузі реставрації про що попереджує здобувачів. З об'єктивних причин викладач має право призначити додаткове заняття на вільний день за попередньою узгодженістю зі здобувачами та адміністрацією навчального закладу. Про зміни часу та місця проведення занять за розкладом викладач інформує здобувачів вищої освіти через старосту групи.

Міжособистісна відповідальність. Особисті погляди викладача і здобувачів вищої освіти не повинні впливати на адекватність оцінювання здобувачів і створення комфортних умов процесу навчання. Також викладач повинен сприяти безпечному і комфортному навчанню особам із особливими потребами.

ПРАВИЛА ЗДОБУВАЧА

Під час занять студент повинен обов'язково вимкнути звук мобільних телефонів. За необхідності він має право вийти з аудиторії (окрім заліку). У процесі навчання здобувач має право висловлювати власні думки з теми заняття, яки повинні бути науково обгрунтовані.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНOSTІ

Недопустимі пропуски занять без поважних причин (причини пропуску мають бути підтверджені необхідними документами, попередженням викладача та інформуванням деканату). Не вітаються запізнення на заняття. Самостійне відпрацювання теми (відповідь на ключові питання, запропоновані викладачем) відбувається в разі відсутності студента на заняттях з будь-яких причин.

Довгострокова відсутність студента на заняттях без поважних причин дає підстави для незаліку з дисципліни. Додаткові заняття у таких випадках не передбачені.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності (у своїх роботах : доповідях, статтях, проектних розробках, тезах тощо). Кожен випадок порушення академічної доброчесності розглядається як ситуація, що негативно впливає на рейтинг здобувача і оцінку його роботи. У разі прояву плагіату – копіювання в статті/рефераті чужих матеріалів без посилання на справжнього автора чи оригінал виробу (твору), студент не тільки не отримує балів, але й стає суб'єктом обговорення та покарання згідно [положення «Про академічну доброчесність у Харківській державній академії дизайну і мистецтв»](https://ksada.org/doc/polojennya-honesty-2020.pdf) <https://ksada.org/doc/polojennya-honesty-2020.pdf>).

Корисні посилання: <https://законодавство.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html>
<https://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-shho-v-uchniv-ta-studentiv-na-dumtsi/>

РОЗКЛАД ЗАНЯТЬ КУРСУ (за розкладом весняного семестру 2021-2022 н.р. року)

РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Змістовий модуль	№ теми, завдання	Форма звітності	Бали
1	2	3	4
І семестр			
Модуль 1			
1	<i>Тема 1</i>	Поточний контроль	0–10
	<i>Тема 2</i>	Поточний контроль	0–10
	<i>Тема 3</i>	Поточний контроль	0–15
Загальна кількість балів за Модуль 1			0–35
Модуль 2			
2	<i>Тема 4</i>	Поточний контроль	0–20
	<i>Тема 5</i>	Поточний контроль	0–20
	<i>Тема 6</i>	Поточний контроль	0–15
Загальна кількість балів за Модуль 2			0–55
		Залік	0-10
Загальна кількість балів			0–100

Запитання до заліку:

1. Класифікація загальних методів і прийомів пізнання.
2. У чому полягає специфіка наукового дослідження.
3. Можливості використання загальних методів і прийомів пізнання.
4. Спостереження, як науковий метод, особливості. Застосування спостереження.
5. Теоретичні методи дослідження. Моделі досліджень.
6. Факти, їх узагальнення і систематизація.
7. Експеримент. Особливості наукового експерименту.
8. Актуальність і наукова новизна дослідження.
9. Проблема дослідження. Важливість формулювання.

10. Цілі і завдання дослідження, співвідношення їх між собою.
11. Об'єкт і предмет дослідження.
12. Основні етапи наукового дослідження.
13. Видів зберігання наукової інформації, її пошук і обробка.
14. Документальні джерела інформації. Аналіз документів.
15. Пошук і накопичення наукової інформації.
16. Електронні форми інформаційних ресурсів.
17. Обробка наукової інформації, її фіксація і зберігання.
18. Структура наукової роботи.
19. Порядок написання кваліфікаційної роботи.
20. Планування експерименту. Однофакторний і багатфакторний експеримент.
21. Експериментальні дослідження. Планування експерименту.
22. Обробка результатів експерименту
23. Основи теорії випадкових помилок і методів оцінки випадкових погрешностей у вимірюваннях.
24. Методи графічної обробки результатів вимірювань.
25. Обробка і оформлення результатів наукового дослідження.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Бали				0-10	Критерії оцінювання
		0-30	0-60		
A++	98-100	28-30	58-60	10	Студент регулярно працював і у повному обсязі опанував матеріал теоретичного курсу, виконав усі практичні завдання, надав додаткові матеріали за відповідними темами, крім того, став переможцем чи лауреатом всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт, олімпіади з дизайну, підготував наукову публікацію або виступив з доповіддю на науковій конференції за темою дисципліни.
A+	96-97	26-30	56-60	10	Студент регулярно працював і у повному обсязі опанував матеріал теоретичного курсу, виконав усі практичні завдання, надав додаткові матеріали за відповідними темами, підготував наукову публікацію або виступив з доповіддю на науковій конференції за темою дисципліни.
A	90-95	25-30	55-60	5	Студент регулярно працював і у повному обсязі опанував матеріал теоретичного курсу, виконав усі практичні завдання, надав додаткові матеріали за відповідними темами, підготував наукову публікацію або виступив з доповіддю на науковій конференції за темою дисципліни.
B	82-89	22-28	52-58	3	Студент в цілому добре опанував матеріал дисципліни, вчасно та якісно справився з усіма поставленими завданнями, відповідно до вимог побудував структуру теоретичного дослідження і якісно його оформив, але не досяг суттєвої новизни у використанні методів та засобів дослідження і допустив незначні помилки при формулюванні висновків.
C	75-81	21-24	51-54	3	Студент в цілому добре опанував матеріал теоретичного курсу, отримав певні знання та навички науково-дослідницької роботи, виконав основні задачі дослідження, але не проявив наукової наполегливості і творчого підходу при вирішенні проблемних питань, допустив декілька суттєвих помилок (недостатньо

					розкрита обрана тема, відсутність творчого підходу тощо)..
D 64- 74		18- 22	44- 50	2	Студент не в повному обсязі опанував матеріал практичного та теоретичного курсу, в результаті чого матеріал курсу був опанований частково, а теоретичне дослідження виконано схематично, з помилками і низьким рівнем оформлення (недостатньо розкрита обрана тема, невчасна подача виконаної роботи тощо).
E 60- 63		17- 18	41- 43	2	Студент в недостатньому обсязі опанував матеріал практичного та теоретичного курсу, не проявив належного відношення до опанування матеріалів дисципліни, не впорався з головними вимогами завдання, виконав теоретичне дослідження на низькому рівні з численними помилками.
FX 35- 59		10- 16	24- 41	1	Студент не впорався із головними задачами дисципліни, тобто не опанував більшість тем практичного та теоретичного курсу, пропускав заняття без поважних причин, допустив значну кількість суттєвих помилок при виконанні завдань. Про відсутність належних знань свідчать незадовільні підсумки поточного перегляду. У цьому випадку для одержання оцінки потрібна значна додаткова робота по виконанню усіх завдань дисципліни відповідно програми курсу і повторна перездача.
F 0-34		0-10	0-14		Студент не володіє знаннями з усіх модулів дисципліни, за відсутності поважних причин ігнорував аудиторні і самостійні заняття, не виконав програми курсу і, відповідно, не впорався з поточними перевітками та не склав заліку. В цьому випадку передбачений обов'язковий повторний курс навчання.
		0	0	0	Пропуск рубіжного контролю

СИСТЕМА БОНУСІВ

Передбачено додаткові бали за активність студента під час лекцій при обговоренні проблемних питань сучасної проектної культури (1-3), виступу на конференції або за публікацію статті за темою дослідження, виконані в межах дисципліни (5–7).

Максимальна кількість балів: 10.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література.

1. Бондаренко І.В., Васіна О.В., Іваненко Т. О. Дизайнерська освіта: методика науково-дослідницької роботи студентів закладів вищої освіти : підручник. Харків : ХДАДМ, 2019. 156 с.
2. Блинова Е.И. Планирование и организация эксперимента: уч. метод. пособие. Минск: БГТУ, 2010. 130 с.
3. Важинський С.Е., Щербак Т.І. Методика та організація наукових досліджень: Навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.
4. Рассоха І. М. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. Х.: ХНАМГ, 2011. 76 с.

5. Сурмін Ю. П. Майстерня вченого [Текст] : підруч. для наук. / Ю.П.Сурмін. К. : Навч.-метод. центр “Консорціум із удоскон. менедж.-освіти в Україні”, 2006. С. 212.
6. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 13 грудня 1991 р. // Відомості Верховної Ради України.1992. № 12.
7. Про інформацію: Закон України No 2658-ХІІ від 02.10.1992р.із змін. // Відомості Верховної Ради України[Електронний ресурс]. 1992. No 48. Ст. 650. Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2657-1>
8. Про науково-технічну інформацію: Закон України No 3322-ХІІ від 25.06.1993 р. // Відомості Верховної Ради України[Електронний ресурс]. 1993. No 33. Ст. 345. Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3322-12>.